

ZRZESZENIE KASZUBSKO-POMORSKIE KASZĚBSKÒ-PÒMÒRSCZĚ ZRZESZENIÉ

Sprawozdanie merytoryczne z działalności Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego za rok 2019

Gdańsk 2020

SPIS TREŚCI:

I. INFORMACJE OGÓLNE	str. 3
II. DZIAŁANIA W ZWIĄZKU Z OBCHODAMI ROKU 2019 - ROKU JANA TREPCZYKA	str. 9
III. DZIAŁANIA POLEGAJĄCE NA ROZWOJU JĘZYKA I KULTURY KASZUBSKIEJ	str. 10
IV. DZIAŁANIA PODJĘTE W OBSZARZE KULTURY	str. 15
V. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA	str. 24
VI. DZIAŁANIA PODJĘTE W ZWIĄZKU ZE SFERĄ ORGANIZACYJNĄ	str. 27

I. INFORMACJE OGÓLNE

Nazwa stowarzyszenia: ZRZESZENIE KASZUBSKO-POMORSKIE

Adres: 80-837 GDAŃSK, UL. STRAGANIARSKA 20-23

Numer KRS: 0000228279

Numer REGON: 000808819

Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym: 23.02.2005 r.

Cele statutowe Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego (ZKP):

- 1) rozbudzanie szerokiej inicjatywy dla wszechstronnego rozwoju, kulturowego, społecznego i gospodarczego Kaszub, Kociewia, Borów i całego Pomorza,
- 2) kształtowanie demokratycznych stosunków w życiu regionu,
- 3) rozwijanie kaszubsko-pomorskiej myśli społecznej i politycznej,
- 4) kultywowanie i rozwijanie specyfiki kulturowej Kaszub, Kociewia, Borów i całego Pomorza,
- 5) dbałość o zachowanie walorów środowiska naturalnego.
- 6) szerzenie w społeczeństwie (szczególnie wśród młodzieży) znajomości tradycji kaszubsko-pomorskich.

Do osiągnięcia powyższych celów ZKP dąży poprzez:

- 1) pielęgnowanie oraz rozwijanie języka kaszubskiego i dialektów pomorskich,
- 2) wskazywanie potrzeb z zakresu gospodarki, oświaty i kultury oraz życia społecznego, opracowywanie wniosków i opinii,
- 3) prowadzenie działalności związanej z tworzeniem, popularyzacją wartości regionalnych,
- 4) inicjowanie i prowadzenie różnorodnej działalności gospodarczej i pozagospodarczej,
- 5) inicjowanie i organizowanie konferencji, seminariów, szkoleń i obozów,
- 6) prowadzenie działalności klubowej,
- 7) udzielanie członkom porad i pomocy,
- 8) współdziałanie z innymi organizacjami i instytucjami w kraju i poza krajem,
- 9) rozwijanie kontaktów z emigracją kaszubsko-pomorską,
- 10) prowadzenie instytucji oświatowo-wychowawczych i kulturalnych oraz instytucji działających w zakresie ochrony środowiska, turystyki i krajoznawstwa.

Władze naczelne ZKP

Władzami naczelnymi Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego (ZKP) są: Zjazd Delegatów, Rada Naczelna (RN, władza uchwałodawcza); Zarząd Główny (ZG, organ zarządzający); Główna Komisja Rewizyjna (GKR, organ kontroli) i Sąd Koleżeński. Wszystkie funkcje w organach zarządzających ZKP pełnione są społecznie.

XXI Zjazd Delegatów

30 listopada 2019 r. na XXI Zeździe Delegatów dokonano wyboru Prezesa ZKP na kadencję 2019-2022 r. Został nim Jan Wyrowiński. Wybrana została również nowa Rada Naczelna, Główna Komisja Rewizyjna oraz Sąd Koleżeński.

Posiedzenia władz statutowych ZKP

W okresie sprawozdawczym odbyło się 9 posiedzeń Zarządu, Rada Naczelna spotkała się 5 razy.

Dane dotyczące członków Zarządu Głównego ZKP:

Lp.	IMIĘ I NAZWISKO	FUNKCJA
1.	Edmund Wittbrodt	Prezes
2.	Stanisław Kobus	Wiceprezes
3.	Danuta Pioch	Wiceprezes
4.	Łukasz Grzędzicki	Wiceprezes
5.	Michał Kargul	Wiceprezes
6.	Danuta Tocke	Sekretarz
7.	Edmund Zmuda-Trzebiatowski	Skarbnik
8.	Józef Belgrau	Członek Zarządu Głównego
9.	Tomasz Damaszk	Członek Zarządu Głównego
10.	Kazimierz Formela	Członek Zarządu Głównego
11.	Lilianna Grosz	Członek Zarządu Głównego
12.	Radosław Kamiński	Członek Zarządu Głównego
13.	Łukasz Richert	Członek Zarządu Głównego
14.	Bożena Ugowska	Członek Zarządu Głównego
15.	Paweł Wajlonis	Członek Zarządu Głównego

Dane dotyczące członków Głównej Komisji Rewizyjnej:

Lp.	IMIĘ I NAZWISKO	FUNKCJA
1.	Zbigniew Fitas	Przewodniczący
2.	Włodzimierz Bronk	Członek
3.	Jacek Cisowski	Członek
4.	Anna Derra	Członek
5.	Ewa Głombiewska	Członek
6.	Tadeusz Hein	Członek
7.	Elżbieta Kowalewska	Członek
8.	Jan Kreft	Członek

9.	Włodzimierz Łangowski	Członek
10.	Jerzy Nacel	Członek
11.	Mieczysław Piankowski	Członek
12.	Genowefa Zasada	Członek

Oddziały i członkowie ZKP

Stowarzyszenie działa od 1956 roku. Zasięgiem działalności obejmuje przede wszystkim województwo pomorskie, ale też zachodniopomorskie, kujawsko-pomorskie, warmińsko-mazurskie i mazowieckie. W 2019 roku w ramach ZKP funkcjonowało 70 oddziałów terenowych. W 2019 r. liczba członków ZKP wynosiła 6539, przyjęto 165 osób, a z listy członków skreślono 74 osób.

Sztandar

Opiekunem sztandaru ZKP w 2019 roku był Pan Brunon Cirocki, który nie pobierał z tego tytułu żadnej gratyfikacji ani zwrotu kosztów dojazdu.

Pracownicy Biura ZKP

W okresie sprawozdawczym w Biurze Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego pracowały następujące osoby:

1. Łukasz Richert – dyrektor Biura,
2. Anna Dunst – dyrektor Wydawnictwa ZKP,
3. Sylwia Dobilis/Małgorzata Micał - asystentka Zarządu Głównego ZKP,
4. Krystyna Sulicka – specjalista ds. rozliczeń,
5. Lucyna Radziwińska – specjalista ds. edukacji,
6. Krystyna Kuziemska – utrzymanie czystości w Domu Kaszubskim,
7. Paweł Wiczyński – specjalista ds. projektów,
8. Sławomir Lewandowski – redaktor naczelny miesięcznika „Pomerania”,
9. Bogumiła Cirocka – zastępca redaktora naczelnego miesięcznika „Pomerania”.

Plan pracy Zarządu Głównego ZKP

Plan pracy Zarządu Głównego został przyjęty podczas posiedzenia Rady Naczelnej 29 stycznia 2019 roku w Gdańsku. Wszystkie założone zadania w ramach planu pracy zostały wykonane. W dalszych punktach sprawozdania (II, III i IV) wybrane zadania zostały szerzej opisane.

I. Działania statutowe ogólnorzreszeniowe

L.P.	Nazwa zadania	Osoba odpowiedzialna	Termin	Uwagi
1.	Rada Języka Kaszubskiego	Danuta Pioch Bożena Ugowska Lucyna Radzimińska	Cały rok	
2.	Rok Jana Trepczyka	Radosław Kamiński	Cały rok	
3.	Inauguracja Roku Jana Trepczyka	Radosław Kamiński Łukasz Richert	6 lutego	SP Miszewo, Gmina Żukowo
4.	Zespół orzekający o znajomości języka kaszubskiego	Danuta Pioch Bożena Ugowska Lucyna Radzimińska	Cały rok	
5.	Wydawanie miesięcznika Pomerania (11 numerów)	Sławomir Lewandowski	Cały rok	
6.	Kaszubska Gwiazdka 2019 – VI edycja	Łukasz Richert	19 stycznia	GOK Sierakowice ZKP O/Sierakowice
7.	99 rocznica zaślubin Polski z morzem	Danuta Tocke	10 lutego	ZKP O/Puck
8.	V Areopag pelpliński	Łukasz Grzędzicki Michał Kargul Bogdan Wiśniewski	luty	ZKP O/Pelplin
9.	VI Regionalna Bitwa Kulinarna	Łukasz Richert	16 marca	ZKP O/Chwaszczyno
10.	IV Aktywne Kaszuby, Kaszubski Mecz w Ergo Arenie	Łukasz Richert Lucyna Radzimińska	20 marca	Stowarzyszenie Trefl Pomorze Ergo Arena
11.	16. Dzień Jedności Kaszubów w Żukowie – bicie rekordu w jednoczesnej grze na akordeonach	Edmund Wittbrodt Łukasz Richert	23 marca	Gmina Żukowo ZKP O/Żukowo
12.	XXXII Konkurs Wiedzy o Pomorzu	KS Pomorania Michał Kargul	marzec	Zespół ds. młodych
13.	Czytanie Remusa	Stanisław Kobus	kwiecień	ZKP O/Brusy
14.	Warsztaty dla młodzieży Remusowa Kara	KS Pomorania Łukasz Richert	4- 7 kwietnia	Puck

15.	XI Pomorski Kongres Obywatelski - partnerstwo	Michał Kargul Paweł Wajlonis	Kwiecień	
16.	XLVIII Konkursu Prozy i Poezji Kaszubskiej Rodnô Mòwa	Danuta Pioch Bożena Ugowska	Maj	Gmina Chmielno
17.	Dzień Kaszubski w Szczecinie	Łukasz Grzędzicki Ryszard Stoltmann	maj	ZKP O/Szczecin
18.	Konferencje dla nauczycieli języka kaszubskiego	Danuta Pioch, Bożena Ugowska Lucyna Radziwińska	wiosna, jesień	Konferencje dla nauczycieli języka kaszubskiego
19.	Spotkania piszących po kaszubsku	Sławomir Lewandowski Dariusz Majkowski	wiosna, jesień	Redakcja miesięcznika „Pomerania”
20.	V Letnia Szkoła Języka i Kultury Kaszubskiej	Łukasz Grzędzicki, Paweł Wiczyński	czerwiec - lipiec	
21.	Morska pielgrzymka rybaków na odpust św. Piotra i Pawła	Danuta Tocke	30 czerwca	ZKP O/Puck
22.	V Odpust Kaszubski na św. Górze koło Polanowa	Kazimierz Formela	Czerwiec	ZKP O/Koszalin Zespół ds. kościoła
23.	Święto Dziękczynienia w Warszawie	Kazimierz Formela	Czerwiec	Zespół ds. kościoła
24.	IX edycja Akademii Bajki Kaszubskiej	Łukasz Richert	Czerwiec, wrzesień	Puck, Kościerzyna
25.	XXI Zjazd Kaszubów w Chojnicach	Edmund Wittbrodt Łukasz Richert	6 lipca	Gmina Miejska Chojnice ZKP O/Chojnice
26.	XXXXI Kaszëbsczé Bôtë Pod Żôglama	Łukasz Richert	29 lipca	ZKP O/Władysławowo
27.	Fischmarkt w Gdańsku	Łukasz Richert Paweł Wiczyński	lipiec/sierpień	ZKP O/Jastarnia
28.	II Walne Plachandry - Kociewie 2018	Tomasz Damaszk Michał Kargul	sierpień	Kociewskie oddziały ZKP
29.	Plener Artystów Ludowych Pomorza	Tomasz Damaszk	sierpień	ZKP O/Zblewo
30.	XXXII Turniej Gawędziarzy Ludowych Kaszub i Kociewia	Stanisław Kobus	sierpień	ZKP O/Karsin-Wiele
31.	Spotkania teatralne „Zdradniô Tespisa”	Łukasz Richert Paweł Wiczyński	październik	ZKP O/Chojnice

32.	XVIII Dyktando Kaszubskie w Słupsku	Danuta Pioch, Bożena Ugowska, Lucyna Radzimińska	6 października	ZKP O/Słupsk
33.	Po kaszubsku na YouTube 2019	Łukasz Richert	Cały rok	
34.	XXI Walny Zjazd Delegatów ZKP	Edmund Wittbrodt Łukasz Richert	30 listopada, 7 grudnia	

II. Działania wydawnicze

L.P.	Nazwa zadania	Osoba odpowiedzialna	Termin	Uwagi
35.	Vademecum kaszubskie (VI) Kaszubi w III RP	Anna Dunst	Cały rok	
36.	Wydanie Księgi Powtórzonego Prawa w języku kaszubskim	Danuta Pioch Anna Dunst	kwiecień	
37.	Ukłódk dlô dzôtk, Jan Trepczyk	Anna Dunst	6 lutego	
38.	Promocja wydawnictwa Pięcioksięgu	Anna Dunst	4 listopada	Konferencja naukowa zamykająca projekt
39.	Zapadli zómk – wydanie edukacyjnej gry planszowej	Lucyna Radzimińska	Cały rok	
40.	Podręcznik do szkoły podstawowej, Emilia Maszke	Lucyna Radzimińska	Cały rok	MEN
41.	Atlas Historyczny Kaszub dr T. Rębalski	Łukasz Richert	Cały rok	MEN
42.	Teki Kociewskie nr 13	Michał Kargul	Cały rok	
43.	XXXIII Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Mieczysława Stryjewskiego	Łukasz Richert	Październik, listopad	ZKP O/Lębork
44.	Zajęcie Wzgórze, Tomasz Słomczyński	Anna Dunst	Cały rok	
45.	Książka dla dzieci „Zelony pùjk”	Anna Dunst	Cały rok	
46.	Proza kaszubska „Mój z mòją”	Anna Dunst	Cały rok	

47.	Książeczka kreatywna dla dzieci „Czerwony guzik”	Anna Dunst	Cały rok	
48.	"Timeline: Polska - Kaszuby" - historyczna gra karciana	Paweł Wiczyński	Maj	
49.	"Nowi Testameńt. Bibliô dlô dzecy" z audiobookiem	Anna Dunst	Cały rok	
50.	„Teczka materiałów do nauczania języka kaszubskiego cz. II ”	Lucyna Radzimińska	Cały rok	

III. Działania pozostałe

L.P.	Nazwa zadania	Osoba odpowiedzialna	Termin	Uwagi
51.	Kaszubi na Jarmarku Dominikańskim w Gdańsku	Łukasz Richert,	Lipiec/sierpień	
52.	Zrzeszenie na Open'er Festival	Łukasz Richert KS Pomorania	Lipiec	
53.	Kaszubska Piesza Pielgrzymka Hel-Swarzewo-Szymbark-Jasna Góra - Częstochowa	Kazimierz Formela Ks. Jan Perszon	Lipiec	Zespół ds. kościoła
54.	Kaszuby od kuchni	Łukasz Richert Paweł Wiczyński	Cały rok	Twoja Telewizja Morska
55.	Cantate Domino Canticum Cassuborum	Łukasz Richert Paweł Wiczyński	Cały rok	Twoja Telewizja Morska

II. DZIAŁANIA W ZWIĄZKU Z OBCHODAMI ROKU 2019 - ROK JANA TREPCZYKA

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie postanowiło uczcić Jana Trepczyka, ustanawiając go patronem roku 2019. W obchody włączyły się oddziały ZKP, samorządy oraz instytucje kultury, szczególnie w miejscach, gdzie działał lub był patron. **Jan Trepczyk** był kompozytorem, poetą, publicystą, działaczem kaszubskim, nauczycielem, autorem *Słownika polsko-kaszubskiego*, współzałożycielem Zrzeszenia Regionalnego Kaszubów, współredaktorem „Gryfa”, „Gryfa Kaszubskiego” i „Zrzeszë Kaszëbsczi”.

W ramach Roku Jana Trepczyka zostały zorganizowane m.in.:

- 6 lutego w Szkole Podstawowej im. Jana Trepczyka w Miszewie zainaugurowano Rok Jana Trepczyka - wybitnego kaszubskiego poety, działacza, pedagoga, który przed wojną pracował w miszewskiej szkole oraz oficjalnie otwarto nowo wybudowaną salę gimnastyczną wraz z pomieszczeniami dydaktycznymi;
- 20 marca w Ergo Arenie odbył się finał czwartej edycji konkursu plastycznego, zatytułowanego *Kaszuby, tradycja, przyroda w twórczości Jana Trepczyka*;
- w dniach 28-29 czerwca w Wejherowie odbyło się XIII Sympozjum Rady Języka Kaszubskiego poświęcone patronowi roku pt. *Jón Trepczik - poeta, piesniôrz, szkólny*;
- 28 września w Filharmonii Kaszubskiej w Wejherowie odbył się koncert poświęcony Janowi Trepczykowi pt. *Bo Cebie le wëspiewac mòżna...*

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie stworzyło mobilną wystawę o patronie roku *Jan Trepczyk – pieśniodziej kaszubskiej ziemi, w 110. rocznicę urodzin*. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie wydało tomik poezji Jana Trepczyka pt. *Wiérztë starka dlô dzôtk*. W miesięczniku „Pomerania” w ciągu roku pojawiały się artykuły informujące o wydarzeniach związanych z rokiem Jana Trepczyka, scenariusze lekcji poświęconych Janowi Trepczykowi oraz szersze informacje o aktywności patrona roku.

W związku z rokiem Jana Trepczyka w „Pomeranii” ukazywały się artykuły i wywiady poświęcone temu twórcy oraz relacje z obchodów jego roku w ZKP – *Chcôł wëbawic zapadli zómk kaszëbiznë* (nr 2/2019), *Wëbróné datë z žécégò Méstra Jana, patrona 2019 rokù* (nr 2/2019), *Méster Jan Trepczik – wiôldzi patron w Miszewie* (nr 2/2019), *Rok Méstra Jana* (nr 3/2019), *Pòzdratk na kaszëbiznã, rozwicé lëteraturë ë pòstulatë dlô Zrzeszeniégò Kaszëbszczégò* (nr 10/2019).

12 grudnia 2019 roku w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej członkowie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego wspólnie z przedstawicielami lokalnego samorządu dokonali podsumowania obchodzonego w ZKP roku Jana Trepczyka, podczas którego przedstawiono najważniejsze wydarzenia 2019 roku poczynając od inauguracji roku w Miszewie w Szkole Podstawowej im. Jana Trepczyka. Kilkadziesiąt wydarzeń poświęconych Mistrzowi Janowi wypełniło mapę Pomorza, wychodząc nawet poza nasz region. Jednak co podkreślił prezes ZKP kulminacją obchodów był koncert symfoniczny w Filharmonii Kaszubskiej przygotowany przez wnuczkę patrona, dr Witosławę Frankowską. Prezes Jan Wyrowiński wręczył dyplomy za szczególne osobiste zaangażowanie w propagowaniu dorobku Mistrza Jana. Wyróżniony został Wejherowski Oddział ZKP za inicjatywę obchodów roku w ZKP, Mirosław Gaffka, Witosława Frankowska, Radosław Kamiński oraz dyrektor Tomasz Fopke i pracownicy Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie.

III . DZIAŁANIA POLEGAJĄCE NA ROZWOJU JĘZYKA I KULTURY KASZUBSKIEJ

Działalność Rady Języka Kaszubskiego

Rada Języka Kaszubskiego (Radzëzna Kaszëbsczëgò Jãzëka) została powołana 26 sierpnia 2006 r. jako jeden z elementów realizacji *Strategii rozwoju języka i kultury kaszubskiej* (2006). Działa przy Zrzeszeniu Kaszubsko-Pomorskim jako organ zajmujący się między innymi standaryzacją języka kaszubskiego oraz upowszechnianiem i promowaniem wiedzy o nim.

Rada w roku 2019 rozstrzygała na bieżąco wątpliwości co do pisowni, gramatyki, ortografii, interpunkcji i nazewnictwa języka kaszubskiego, tłumaczeń a także udzielała porad językowych nadesłanych przez różne instytucje, szkoły, firmy oraz osoby prywatne. Jedną z form działalności Rady Języka Kaszubskiego była konsultacja dotycząca poprawności językowej: nazw urzędowych, nazw miejscowych i fizjograficznych oraz szeroko rozumianej problematyki samorządowej. Członkowie Rady w ramach działalności konsultacyjno-doradczej, udzielali również odpowiedzi na zapytania, które wpłynęły za pośrednictwem internetowej poradni językowej. Rada pełniła nadzór językowy nad XVI, XVII i XVIII Dyktandem Kaszubskim oraz brała czynny udział we wszystkich przedsięwzięciach związanych z nauką języka kaszubskiego.

Rada Języka Kaszubskiego w 2019 r. spotkała się na sześciu posiedzeniach (w tym jedno dwudniowe) w Gdańsku, Wieżycy, Kartuzach i Wejherowie. Członkowie Rady zajmowali się zagadnieniami systemowymi języka kaszubskiego. Dyskutowano również nad zagadnieniami związanymi z kaszubską kulturą materialną, duchową czy społeczną. Postanowienia w tym przedmiocie stanowią odpowiednie uchwały:

- 1) Uchwała w sprawie stosowania słownictwa związanego z terminami muzycznymi
- 2) Uchwała w sprawie stosowania alternacji samogłoskowych w rzeczownikach rodzaju męskiego

Rada w 2019 r. wydała komunikat *Przińdnota kaszëbiznë* w związku ze zbliżającą się 25. rocznicą ustalenia obowiązujących zasad pisowni. W komunikacie podkreślono ogromną rolę wypracowanych w 1996 r. zasad pisowni, które wyznaczyły na lata standard pisowni kaszubskiej. Podczas dwudniowego posiedzenia RJK odbyła się, z udziałem zaproszonych gości, dyskusja pt. *Przińdnota kaszëbiznë. Standarizowónô kaszëbizna w rozmajitëch ñbrëmiach* oraz konferencja poświęcona życiu i twórczości patrona roku ZKP pt. *Jón Trepczik - poeta, piesniôrz, szkólny*. Uchwały i referaty zostaną wydane w formie *Biuletynu Rady Języka Kaszubskiego 2019* w nakładzie 1000 egz., w dwóch wersjach językowych. Publikacja została nieodpłatnie przekazana zainteresowanym (szkoły, instytucje naukowe, uczelnie wyższe, członkowie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, biblioteki).

Promocja nauczania języka kaszubskiego

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie nieustannie prowadzi kampanię informacyjną dotyczącą wprowadzenia nauczania języka kaszubskiego w placówkach oświatowych. Przedstawiciele Zrzeszenia inicjowali spotkania informacyjne, zachęcając miejscowych władarzy oraz rodziców do wprowadzania zajęć z języka kaszubskiego do oferty edukacyjnej lokalnych szkół. Efektem tych działań jest wzrost liczby dzieci uczących się języka kaszubskiego. Według danych Systemu Informacji Oświatowej na dzień 30 września 2019 r. w roku szkolnym 2019/2020 języka kaszubskiego uczyło się: w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych 585 dzieci, w szkole specjalnej 5 uczniów, w szkołach podstawowych 19 360 uczniów, a w szkołach ponadpodstawowych 1125 uczniów. W sumie liczba uczniów uczęszczających na zajęcia z języka kaszubskiego wyniosła 21 075.

Etnofilologia kaszubska

Etnofilologia kaszubska została uruchomiona na Uniwersytecie Gdańskim w 2014 r. Był to efekt starań władz Wydziału Filologicznego, grona naukowców-kaszubistów oraz środowiska zrzeszeniowego. Niestety pierwsza rejestracja nie przyniosła oczekiwanych ilościowych efektów, ponieważ w pierwszym terminie zgłosiło się 15 osób, przy wymogu 25. Dzięki staraniom i interwencji prezesa ZKP udało się po raz kolejny uruchomić I rok studiów etnofilologicznych. Zgodnie z decyzją Rektora UG uruchomienie kierunku było możliwe przy zmniejszonej do 20 liczbie kandydatów. W roku akademickim 2018/2019 po raz piąty odbyła się rekrutacja na ten unikatowy w skali kraju kierunek. Niestety pierwsza oraz druga rejestracja nie przyniosła oczekiwanych ilościowych efektów, ponieważ zgłosiło się 21 osób, przy wymogu 25. Zgodnie z decyzją Rektora UG kierunek etnofilologia kaszubska nie został uruchomiony. Zostało wydane Oświadczenie Zarządu Głównego Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w sprawie braku zgody władz Uniwersytetu Gdańskiego na uruchomienie kierunku etnofilologia kaszubska w roku akademickim 2018/19, gdzie zapisano m.in. „Decyzja jest szkodliwa dla społeczności kaszubskiej, a naszym zdaniem także dla samego Uniwersytetu Gdańskiego, dla którego sprawy kaszubskie były zawsze ważne. Środowisko kaszubskie zostaje pozbawione możliwości realizacji swoich podstawowych praw do kształcenia na poziomie wyższym. Kierunek powstał dzięki wieloletnim staraniom przedstawicieli różnych środowisk kaszubskich, w tym Zrzeszenia, a na uniwersytecie został uruchomiony w roku akademickim 2014/15. Wówczas także liczba kandydatów nie osiągnęła progu 25 osób, ale kierunek został uruchomiony. Na europejskich uczelniach kierunki podobne do naszego prowadzone są „nawet dla jednego studenta”. W 2019 r. odbył się szereg spotkań Prezesa ZKP z władzami uniwersytetu, wydziału filologicznego dotyczących przyszłości kierunku etnofilologia. W roku akademickim 2019/2020 kierunek etnofilologia został uruchomiony. Zostało przyjętych 25 studentów. Senat UG w dniu 26 września 2019 roku zatwierdził program studiów dla kierunku studiów Etnofilologia kaszubska

Strategia Rozwoju i Misja Uniwersytetu Gdańskiego

W nowo opracowywanej Strategii Rozwoju i Misji UG, na wspólny wniosek ZKP wraz z innymi instytucjami kaszubskimi, Rektor Uniwersytetu Gdańskiego prof. Jerzy Gwizdała zaproponował zamieszczenie następującego zapisu dotyczącego spraw kaszubskich: „W zakresie relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym rolą Uniwersytetu jest budowanie silnych więzi między nauką a społeczeństwem z wykorzystaniem nowych form współpracy oraz promowanie badań, innowacji i nauki zaangażowanej społecznie, a przez to przyczynianie się do rozwoju kluczowych kompetencji, odpowiadających potrzebom rynku pracy, gospodarki i państwa. Jest nią również upowszechnianie i pomnażanie narodowych i ogólnoludzkich dóbr kultury zarówno poprzez działalność badawczą jak i edukacyjną. Szczególnie istotny jest przy tym jej wymiar regionalny, przyczyniający się do wszechstronnego rozwoju kulturowego, społecznego i gospodarczego Kaszub i całego Pomorza. Misją Uniwersytetu Gdańskiego jest pełnienie ważnej roli w działaniach na rzecz ochrony i rozwoju języka kaszubskiego, propagowania myśli społecznej i politycznej regionu oraz szerzenia w społeczeństwie znajomości jego tradycji. Jest nią wreszcie utrwalanie postrzegania zdobyczy kultury jako ważnego atrybutu tożsamości narodowej i europejskiej”.

Skarbnica kaszubska

Kaszubski portal edukacyjny, działający od 2011 r., jest jedną z metod dbałości ZKP o zachowanie i rozwój języka kaszubskiego. Za jego pośrednictwem promujemy i wspieramy używanie języka kaszubskiego oraz upowszechniamy literaturę w języku kaszubskim wśród młodzieży i dorosłych. Portal jest również cennym elementem wspomagającym nauczanie języka kaszubskiego na wszystkich poziomach edukacji, począwszy od nauczania przedszkolnego, przez szkołę podstawową i średnią, po studia wyższe – etnofilologię kaszubską na Uniwersytecie Gdańskim oraz studia podyplomowe przygotowujące wykwalifikowane kadry nauczania języka kaszubskiego. Portal udostępnia specjalnie wybrane informacje, źródła i materiały na temat języka, tradycji, historii oraz kultury kaszubskiej, będące cenną pomocą w nauce języka kaszubskiego w szkołach, na kursach językowych oraz studiach podyplomowych dla nauczycieli języka kaszubskiego. Skarbnica kaszubska stanowi zbiór materiałów pomocnych w nauce języka kaszubskiego i źródło fachowej wiedzy dla nauczycieli, studentów, uczniów i osób dorosłych uczących się języka. Portal sukcesywnie wzbogaca się o nowe materiały. Strona cieszy się też sporym zainteresowaniem jak na wąskie grono nauczycieli języka kaszubskiego oraz osób uczących się tego języka. Z wyników odwiedzin poszczególnych działów największym zainteresowaniem cieszą się materiały przeznaczone dla nauczycieli, tj. podręczniki, scenariusze oraz uchwały Rady Języka Kaszubskiego.

Konferencje metodyczne

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom środowiska nauczycielskiego, zorganizowało w 2019 r., dzięki dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, dwie konferencje oraz seminarium dydaktyczno-metodyczne, poświęcone nauczaniu języka kaszubskiego. Konferencje i seminarium miały na celu pogłębienie wiedzy językowej i kulturalnej uczestników na temat etniczno-regionalnego dziedzictwa kulturalnego mającego istotny wpływ na etnogenezę i tożsamość grupy etnicznej, w kontekście wartości ogólnoludzkich, rozwijanie kreatywności i twórczości nauczycieli. W 2019 r. pierwsza konferencja pt. *Film jako narzędzie pracy i zabawa w szkole* zorganizowana przez ZKP i Instytut Polonistyki AP odbyła się w maju w Akademii Pomorskiej w Słupsku. Spotkanie poświęcone było filmowi o Kaszubach. W pierwszej części konferencji nauczyciele wysłuchali wykładów prof. Daniela Kalinowskiego o filmach po kaszubsku i o Kaszubach, Piotra Zatonia, który omówił prace nad filmem – od pomysłu po realizację. Natomiast Lucyna Radziwińska przybliżyła uczestnikom portal Wirtualne Kaszuby, w którym nauczyciele znajdą wiele ciekawych filmów edukacyjnych, popularno-naukowych o literaturze, historii, kulturze, przyrodzie kaszubskiej. Po części wykładowej, regionaliści wzięli udział w przygotowanych dla nich warsztatach zatytułowanych *Jak stworzyć opowieść*, które prowadzili znawcy filmowego tematu: Piotr Zatoń (filmowiec, fotograf), Ewelina Karczewska (scenarzystka) i Barbara Liedtke-Kątnik (psycholog). Na swoich warsztatach próbowali razem z nauczycielami znaleźć odpowiedź na pytania *Jak pytać, żeby Ci opowiedzieli – rozmowa z bohaterem reportażu filmowego; Jak zapisać opowieść – przygotowanie scenariusza filmowego; Jak sfilmować, żeby dobrze się oglądało – techniczne aspekty realizacji filmów*. Podczas warsztatów pedagodzy poznawali innowacyjne metody, pozwalające na uatrakcyjnienie lekcji języka kaszubskiego. We wrześniu 2019 r. na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Gdańskiego odbyła się kolejna konferencja pt. *Ùczbòwniczi do kaszëbsczégò. Warsztat pracy kaszubisty* zorganizowana przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Centrum Języka i Kultury Kaszubskiej oraz Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Gdańskiego. Uczestnicy konferencji mieli okazję wysłuchać referatów plenarnych wygłoszonych m.in. dr Ewę Andrzejewską, *Podręcznik pod lupą – metodyczne propozycje autorów a potrzeby i oczekiwania nauczycieli*; dr Justynę Pomierską *Podręcznik przez pryzmat podstawy programowej*

„*Język regionalny – język kaszubski*” oraz Danutę Pioch *Podręcznik a inne pomoce dydaktyczne*. Istotną rolę w dniu konferencji odegrała część warsztatowa. Wszystkie warsztaty przygotowane zostały z myślą o wykorzystaniu nabytych umiejętności podczas prowadzenia lekcji kaszubskiego. Zajęcia przygotowały i poprowadziły nauczycielki języka kaszubskiego i nade wszystko autorki podręczników do nauki języka kaszubskiego: Felicja Baska-Borzyszkowska, Emilia Maszke, Elżbieta Ryczkowska, Lucyna Sorn i Jaromira Ladudda. Warsztaty zatytułowane „Nauczyciele – nauczycielom” były inspirującym spotkaniem nauczycieli-kaszubistów, pozwalającym na wymianę cennych doświadczeń, a także na tworzenie nowych pomysłów. Podczas spotkań nauczyciele otrzymali materiały edukacyjne.

Zespół Orzekający o znajomości języka kaszubskiego działał w 2019 w oparciu o dwa regulaminy:

1/ *Regulamin egzaminu* przed Zespołem Orzekającym o znajomości języka kaszubskiego na potrzeby nauczania lub prowadzenia zajęć w szkołach i przedszkolach - zatwierdzony przez ZG ZKP na posiedzeniu 22 kwietnia 2017 r.

2/ *Regulamin egzaminu* przed Zespołem Orzekającym o znajomości języka kaszubskiego na potrzeby osób zatrudnionych w jednostkach administracji publicznej i innych podmiotach oraz dla pozostałych zainteresowanych - zatwierdzony przez ZG ZKP na posiedzeniu w dniu 22.04.2016 r.

Zespół pracował w składzie: prof. Marek Cybulski – przewodniczący, członkowie: dr Małgorzata Klinkosz, Danuta Pioch, Wanda Lew-Kiedrowska, Bożena Ugowska, dr Tomasz Fopke, Iwona Makurat, Janusz Mamelski, Lucyna Radziwińska, dr Dariusz Majkowski. Zespół powołany został na mocy uchwały nr 2/2017 ZG ZKP z dnia 22.04.2017 r.

W 2019 r. przeprowadzono 4 egzaminy ze znajomości języka kaszubskiego, do których przystąpiło 35 osób (w tym 2 słuchaczy studiów podyplomowych na AP). Wystawiono 49 zaświadczeń, w tym 13 zaświadczeń ważnych 5 lat, 14 zaświadczeń ważnych 3 lata oraz 8 zaświadczeń ważnych 1 rok oraz 14 zaświadczeń bezterminowych dla osób, które ukończyły studia podyplomowe w Akademii Pomorskiej w Słupsku (p. IV.8 Regulaminu).

Letnia szkoła języka kaszubskiego, kultury i historii Kaszub

To efektywny kurs, podczas którego - dzięki połączeniu wiedzy teoretycznej i warsztatowej - można doskonalić swoje kompetencje językowe i zagłębić się w żywej kulturze kaszubskiej. Kurs trwa przez 2 tygodnie i odbywa się w okolicach Szymbarka i Wieżycy. Lekcje odbywały się od 8.30 do 13.30 i prowadzone były przez doświadczonych nauczycieli języka kaszubskiego. Popołudnia były poświęcone na wykłady i spotkania dotyczące historii, literatury i kultury Kaszub, a także na wyjazdy studyjne. Wykłady prowadzone były w języku kaszubskim. Uczestnicy Letniej Szkoły odwiedzili ważne dla tożsamości regionu miejsca i mieli okazję poznać wielu współczesnych animatorów życia kulturalnego i literackiego na Kaszubach. Przedsięwzięcie to miało na celu nie tylko wzmocnienie kompetencji językowych w zakresie kaszubszczyzny, ale także przedstawienie kontekstu kulturowego, w jakim jest ona osadzona. V edycja odbywała się w dniach 1 do 13 lipca 2019 r. Zajęcia prowadzone były przez Paulinę Węsierską (grupa początkująca), Dariusza Majkowskiego oraz Iwonę Makurat (grupa zaawansowana).

Dyktando Kaszubskie „Królewińska w Pałacu”

To konkurs pisowni języka kaszubskiego, stanowiącego unikatowy element kultury narodowej – jedyny regionalny język w Polsce. Dyktando Kaszubskie jest jednym z najważniejszych edukacyjnych wydarzeń na Pomorzu przyciągające co roku ok. 200 uczestników w różnych kategoriach wiekowych – od pierwszej klasy szkoły podstawowej po dorosłych amatorów i specjalistów. Wydarzenie jest realizowane w celu podtrzymywania znajomości języka kaszubskiego, promowania twórczości kaszubskich pisarzy, zwiększania zainteresowania rodłą mową. W dyktandzie biorą udział uczniowie szkół podstawowych, średnich oraz osoby dorosłe, którzy przydzielani są do jednej z 6-7 kategorii. XVIII edycja odbyła się 5 października 2019 r. w Szkole Podstawowej nr 2 im. Tadeusza Kościuszki w Słupsku (ul. Henryka Pobożnego 2). Dyktando jest organizowane przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

IV. DZIAŁANIA PODJĘTE W OBSZARZE KULTURY

Dzień Jedności Kaszubów

Wydarzenie jest organizowane od 2003 r., co roku w innym zakątku regionu, na pamiątkę pierwszej pisemnej wzmianki o Kaszubach pochodzącej z bulli papieża Grzegorza IX z 19 marca 1238 r.

Dzień Jedności Kaszubów odbył się 23 marca 2019 r. w Żukowie. Kaszubi z różnych stron Pomorza i nie tylko przyjechali w sobotę do Żukowa wspólnie świętować swoją jedność. Obchody zainaugurowano wspólną mszą świętą w kościele pw. Miłosierdzia Bożego pod przewodnictwem Biskup Pomocniczego Archidiecezji Gdańskiej ks. Zbigniewa Zielińskiego. Stamtąd kaszubski korowód z wieloma pocztami sztandarowymi wyruszył do hali przy Szkole Podstawowej nr 2 w Żukowie. W szkole czekało na uczestników wydarzenia wiele atrakcji: liczne stoiska produktów regionalnych, wystawy i ekspozycje, warsztaty dla najmłodszych, pokaz filmu Przygody Remusa oraz turniej gry w Baškę. Podczas Dnia Jedności Kaszubów tradycyjnie dokonano próby pobicia rekordu w jednoczesnej grze na akordeonie. Nad grą oraz jakością wykonania czuwał znany akordeonista, współtwórca Muzeum Akordeonu w Kościerzynie – Paweł Nowak. Niestety nie udało się pobić rekordu. W Żukowie zagrało 327 akordeonistów

Zjazd Kaszubów

XXI Zjazd Kaszubów odbył się 6 lipca 2019 r. w Chojnicach. Do chojnickiego Parku Tysiąclecia przybyli Kaszubi z regionu, jak i dalszych zakątków świata, aby jak co roku wspólnie świętować włączenie ich „małej ojczyzny” w ramy województwa pomorskiego. Był to również czas chwalenia się bogatą kulturą, historią oraz tradycją. Na wydarzenie przybywają ludzie z różnych stron Polski, którzy nie mają kaszubskich korzeni, lecz są zafascynowani dziedzictwem kulturowym regionu. Po nabożeństwie korowód, prowadzony przez poczty sztandarowe oddziałów Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, wyruszył w kierunku Parku Tysiąclecia. Uroczyste otwarcie XXI Zjazdu Kaszubów odbyło się na scenie, gdzie prof. Edmund Wittbrodt podziękował za pomoc w organizacji wydarzenia władzom samorządowym oraz lokalnemu oddziałowi Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiemu na czele z panią prezes Janiną Kosiedowską. Prezes Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w swojej przemowie nawiązał do dwóch rocznic – powrotu Zjazdu Kaszubów po dwóch dekadach do Chojnic, miejsca, gdzie wszystko się zaczęło oraz 30-tej rocznicy pierwszych po II wojnie światowej wolnych wyborów do Senatu oraz częściowo wolnych do Sejmu. Podkreślił również wielki wpływ ustawy samorządowej z 1998 r. na rozwój regionu pomorskiego oraz samych Chojnic. Po zakończeniu

części oficjalnej przyszedł czas na rozpoczęcie bloku artystycznego, który ze sceny prowadzili Anna Cupa, nauczycielka języka kaszubskiego i absolwentka etnofilologii kaszubskiej oraz Roman Guzelak, prezes Promocji Regionu Chojnickiego. Na część artystyczną złożyły się występy kaszubskich zespołów pieśni i tańca, jednak nie zabrakło również rockowych, Wãdzëbôczy z Brus, oraz szantowych akcentów w postaci zespołów „Mitra” oraz „Ciągłe na fali” . Na koniec energetyczny koncert zapewniła publiczności formacja „Bubliczki”, wprowadzając widownię w folkowo-bałkański klimat.

V Pelpliński Areopag

19 października w Auli Biblioteki Diecezjalnej im. Biskupa Jana Bernarda Szlagi w Pelplinie odbył się V Areopag Pelpliński. Tematem przewodnim konferencji było „30 lat po transformacji ustrojowej w Polsce”.

Tora w wersji kaszubskiej

Projekt „Wydanie Pięcioksięgu w tłumaczeniu z oryginału na język kaszubski” prowadzono w latach 2015-2019. Zakładał on przetłumaczenie wszystkich ksiąg Tory z języka oryginału, czyli hebrajskiego, na język kaszubski. Dla kaszubszczyzny to nie lada wydarzenie, bo nie wszystkie języki mogą poszczycić się tłumaczeniem Biblii z oryginału. Jej tłumaczenia z oryginału na język kaszubski podjął się franciszkanin, prof. dr hab. Adam R. Sikora - wejherowianin, Kaszuba, wybitny uczony Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, który większość swojej naukowej pracy poświęcił przekładom Biblii, w tym na język kaszubski. Pięcioletnią pracę nad przekładem dzieła podsumowano podczas konferencji naukowej i promocji, która odbyła się 4 listopada w Auli im. Jana Pawła II Gdańskiego Seminarium Duchownego oraz Katedrze Oliwskiej. W ramach podsumowania projektu wydano publikację „Pięcioksiąg - wstęp” zawierającą wszystkie wygłoszone referaty.

Inicjatywa Aktywne Kaszuby

2019 - Konkurs plastyczny pt. *Kaszuby, tradycja, przyroda w twórczości Jana Trepczyka*.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie i Stowarzyszenie Trefl Pomorze w ramach wspólnej inicjatywy *Aktywne Kaszuby* zorganizowały po raz czwarty konkurs plastyczny dla dzieci uczących się języka kaszubskiego. Tematyka konkursu dotyczyła życia i twórczości Jan Trepczyka. Konkurs został zrealizowany w ramach obchodów ogłoszonego przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie roku 2019 - Rokiem Jana Trepczyka. Czwarta edycja konkursu plastycznego skierowanego do dzieci uczących się języka kaszubskiego przerosła po raz kolejny najśmielsze oczekiwania organizatorów. W ramach konkursu wpłynęło 950 prac z 210 szkół z terenu województwa pomorskiego, w których nauczany jest język kaszubski. Zwycięzców wyłoniło jury w następującym składzie: dr hab. Witoława Frankowska – przewodnicząca jury, Janusz Benesz, Łukasz Richert, Lucyna Radzimińska, Anna Dunst. Wyniki konkursu zostały ogłoszone podczas meczu koszykówki mężczyzn: Trefl Sopot z Stelmetem Zielona Góra w Ergo Arenie w Gdańsku. Dzięki współpracy Stowarzyszenia Trefl Pomorze i Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego na to meczowe spotkanie dotarły tysiące uczniów pomorskich szkół, którzy uczą się na co dzień języka kaszubskiego. Ich udział był zwieńczeniem konkursu plastycznego w ramach inicjatywy *Aktywne Kaszuby*. Tego dnia do Ergo Areny przybyło ok. 7000 uczniów, którzy wspólnie z fanami wspierającymi gdański zespół stworzyli na trybunach znakomitą atmosferę i ustanowili nieosiągalny dla innych wynik ponad 8700 widzów na meczu koszykówki mężczyzn w Polsce.

Cykl edukacyjnych spotkań w ramach kampanii społecznej „Kaszubskie bajania”

W 2019 odbyły się spotkania edukacyjne w szkołach podstawowych, w przedszkolach, punktach przedszkolnych, domach dziecka, szpitalach i innych instytucjach zajmujących się dziećmi. Podczas spotkań dzieci poznały twórczość kaszubskich bajkopisarzy, zapoznaly się z pięknymi regionalnymi obyczajami, poznały lepiej język kaszubski. Spotkania te prowadzili członkowie ZKP, pracownicy Biura ZKP oraz studenci z KS Pomorania. Podczas spotkań dzieci otrzymywały płyty CD z kaszubskimi bajkami wydanymi w ramach Akademii Bajki Kaszubskiej.

Akademia Bajki Kaszubskiej

Akademia Bajki Kaszubskiej stanowi kontynuację inicjatywy rozpoczętej przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie w 2011 r. W ramach przedsięwzięcia zorganizowano liczne wydarzenia, których celem było promowanie czytelnictwa oraz języka kaszubskiego wśród najmłodszych, z wykorzystaniem literackiej spuścizny bajkopisarskiej. Promocja „czytania dzieciom po kaszubsku” skupiona była na ciekawych, barwnych i szeroko zakrojonych działaniach przygotowanych przede wszystkim z myślą o dzieciach, ale również o ich rodzicach, opiekunach i nauczycielach. W ramach kampanii w 2019 r. zrealizowano m.in. festyny rodzinne – po raz szósty odbyły się dwie edycje tej imprezy – sierpniowa w Pucku oraz wrześniowa w Kościerzynie, wydano 4000 egzemplarzy audiobooka z powieścią Aleksandra Majkowskiego *Žëce i przigòdë Remùsa* w interpretacji Zbigniewa Jankowskiego. Na rodzinnych festynach w Pucku i Kościerzynie zaproszeni goście czytali kaszubskie bajki w ramach promocji wydanego audiobooka. Podczas tych imprez nie zabrakło występów dziecięcych zespołów regionalnych, ciekawych warsztatów dla najmłodszych, konkursów z nagrodami, stoisk twórców ludowych i kuchni regionalnej.

Kaszëbsczé słówka

To gra edukacyjna dla dzieci, młodzieży i dorosłych, która w przyjazny sposób wprowadza dziecko w świat liter i słów, a młodzież i dorosłych w fascynujący świat słów i ich znaczeń. Gracze rozwijają dzięki niej umiejętności werbalne - poszerzają i utrwalają zasób słownictwa, ćwiczą łączenie obrazu graficznego wyrazu z desygnatem (podpisu z ilustracją), trenują umiejętność skupienia uwagi i logicznego myślenia. Rozgrywkę uatrakcyjnią karty z zabawnymi ilustracjami polskich zwierząt i roślin. Świetna zabawa w domu i w szkole. Gra zawiera: planszę, 56 ilustrowanych kart z nazwami i ilustracjami zwierząt, roślin występujących w Polsce; 24 specjalne karty z zadaniami do wykonania, 384 żetony z literami alfabetu (w tym z charakterystycznymi dla języka kaszubskiego samogłoskami: ã, è, ë, ò, ô, ù); 96 żetonów punktów. Wspaniała rozrywka, a zarazem nauka dla dzieci, idealna pomoc dydaktyczna na lekcje języka kaszubskiego. Walory edukacyjne gry to gwarancja dobrej zabawy oraz pożytecznego spędzenia wolnego czasu w gronie rodziny.

Fischmarkt w Gdańsku

Fischmarkt odbył się w Gdańsku 15 sierpnia 2019 r. Tym razem w ramach wydarzenia publiczność zabawiła Kaszubska Orkiestra Dęta z Jastarni oraz Regionalny Zespół Pieśni i Tańca z Kartuz. Na scenie pojawił się również Józef Broda, multiinstrumentalista oraz folklorysta, wraz z dziećmi z Kaszub i Skarżyska-Kamiennej, które brały udział w warsztatach muzycznych. Nie zabrakło stoisk ze świeżo złowioną rybą, rybą wędzoną i przetworzoną, jak i produktami i publikacjami regionalnymi. Na Targu Rybnym odtworzona

została przez członków jastarnickiego oddziału ZKP wioska rybacka, w której można było zapoznać się z codziennością i obowiązkami rybackiej wioski sprzed 100 lat. Największą atrakcją wydarzenia była uroczysta parada ludzi morza do Dworu Artusa, której zwieńczeniem było przekazanie przez Prezydenta Miasta Gdańska kluczy do bram miasta.

Spotkania teatralne Zdradziô Tespisa

Projekt ma na celu zmotywowanie i zachęcenie osób zainteresowanych teatrem kaszubskim do doskonalenia swoich umiejętności, do twórczego czerpania z tradycji i do spróbowania swoich sił jako dramaturdzy tworzący w rodnej mowie. W dniach 19-20 października 2019 r. w Chojnickim Centrum Kultury odbyły się Spotkania Teatralne Zdradziô Tespisa, podczas których aktorzy amatorskich teatrów kaszubskich oraz osoby związane z kaszubską kulturą wzięły udział w warsztatach prowadzonych przez członków Chojnickiego Studia Rapsodycznego, które obchodziło w tym samym miesiącu 15-lecie swojej działalności. Zaproszone grupy zaprezentowały też chojnickiej publiczności swoje kaszubskojęzyczne spektakle.

Walne Plachandry

Walne Plachandry to zlot Kociewiaków i sympatyków Kociewia zainicjowany przez kociewskie oddziały ZKP. II Walne Plachandry odbyły się w niedzielę 25 sierpnia 2019 r. w Arboretum w Wirtach. Tytuł „Ambasadora Kociewia” trafił do prof. Marii Pająkowskiej-Kensik, językoznawcy i regionalisty. W kategorii zbiorowej tytuł przypadł Stowarzyszeniu „Kobiety Kwiaty Kociewia”. Perełkami Kociewia zostali: Przemysław Kilian, Damian Domański oraz Oktawia Nowacka. Wydarzenie rozpoczęło się mszą św. nad brzegiem Jeziora Borzechowskiego i przyciągnęło znaczącą liczbę uczestników, którzy mogli skorzystać z bogatej oferty artystycznej prezentowanej na dwóch scenach. Liczne były stoiska z warsztatami, kuchnią regionalną – kociewską, produktami regionalnymi i ludowymi.

Festiwal Piosenki Kaszubskiej

W 2019 r. w ramach festiwalu odbył się 28 września koncert w Filharmonii Kaszubskiej w Wejherowie koncert z okazji Roku Jana Trepczyka pt. *Bo Ciebie le wëspiewac można....*. Na scenie wystąpili soliści: Aleksandra Kucharska-Szefler, Anna Fabrello, Wojciech Winnicki, Paweł Janota oraz zespół instrumentalny w składzie: Maja Miro-Wiśniewska, Józef Raatz, Paweł Kukliński, Aleksandra Szymańska, Błażej Maliszewski, Tadeusz Samerek, Damian Wdziękoński, Cezary Paciorek. Natomiast przy fortepianie - Witosława Frankowska, która podjęła się również przygotowania aranżacji muzycznej wszystkich utworów.

Warsztaty regionalne Remusowa Kara

„Remusowa Kara” to 4-dniowe warsztaty dla uczniów szkół średnich, które organizowane są przez Klub Studencki „Pomorania”. Podczas organizowanych warsztatów młodzi ludzie mieli okazję lepiej poznać specyfikę języka kaszubskiego, zetknąć się z literaturą i muzyką kaszubską (dawną oraz współczesną), poznać ciekawe miejsca, a także spotkać interesujących ludzi związanych z Kaszubami. W 2019 r. młodzież uczestniczyła w warsztatach od 4 do 7 kwietnia w Pucku.

Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Mieczysława Stryjewskiego.

W organizację pierwszego konkursu przed ponad 30 laty zaangażował się, nieżyjący już dziś, pisarz i poeta kaszubski Stefan Fikus - ówczesny prezes Lęborskiego oddziału ZKP. Od początku oceniane były utwory pisane po kaszubsku, bądź o Kaszubach. Lokalizacja konkursu w Lęborku ma szczególne znaczenie. Ziemia Lęborska historycznie związana jest z kulturą kaszubską. Pobudzenie do wyeksponowania tej tematyki jest chlubną zasługą jej organizatorów. Nadmienić należy, że Lęborski Oddział Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego był jednym z inicjatorów tego konkursu. Poza regulaminowymi nagrodami w kategorii prozy i poezji wprowadzono nagrody specjalne dla twórców, którzy w swych utworach uwzględnią tematykę kaszubską, a od 1999 roku dla twórców piszących po kaszubsku. Jurorzy, którym przewodniczy od kilku lat prof. Kazimierz Nowosielski oceniają co roku ponad 200 prac, utwory w języku kaszubskim ocenia Bożena Ugowska (poprzednio Stanisław Pestka i Stanisław Janke). Zarząd Główny Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego przyznaje nagrodę specjalną za utwór w języku kaszubskim lub o tematyce kaszubskiej – poezja. Laureatką nagrody ZG ZKP za tekst w języku kaszubskim w 2019 r. została Hanna Makurat-Snuzik.

Mistrz tradycji

„Mistrz tradycji” jest programem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego związanym w sposób bezpośredni z międzypokoleniowym przekazem unikatowej wiedzy i umiejętności kulturowych, adresowanym do „mistrzów tradycji”, będącym depozytariuszami wiedzy lokalnej i regionalnej. Od maja do listopada 2019 r. w Centrum Kultury Kaszubskiej "Strzelnica" w Kościerzynie rozpoczęły się warsztaty z cyklu "Mistrz Tradycji". Uczestnicy przez ponad pół roku pod okiem tytułowego Mistrza - Reginy Biały poznali tajniki plecionkarstwa z korzenia sosny oraz nabyli umiejętności wyplatania plecionek z tradycyjnego materiału i według tradycyjnych technik.

Kaszubskie Stabat Mater – *Matczy serce*

15 kwietnia 2019 roku w kościele rektorskim pw. św. Józefa w Gdańsku zabrzmiało prawykonanie Kaszubskiego Stabat Mater – *Matczy serce*, które zostało skomponowane zostało przez pomorską kompozytorkę - Annę Rocławską-Musiałczyk, na zamówienie Chóru Kameralnego Discantus w Gowidlinie. Dzieło powstało do tekstu w języku kaszubskim franciszkanina br. Zbigniewa Joskowskiego, inspirowanego średniowieczną sekwencją Jacopone da Todi - Stabat Mater dolorosa. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie było jednym z organizatorów wydarzenia.

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie na Jarmarku św. Dominika w Gdańsku

W 2019 roku wśród stoisk Jarmarku znajdowało się również stoisko Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego. W ofercie znalazły się najnowsze książki i kaszubskie gadżety. Swoją ofertę przedstawiały również oddziały ZKP. Namiot był usytuowany przed Domem Kaszubskim.

Wirtualne Kaszuby

Portal internetowy, którego celem jest upowszechnianie i propagowanie kaszubskiej kultury oraz używania języka kaszubskiego za pośrednictwem materiałów video. Projekt ma na celu nie tylko zebranie

w jednym miejscu i promowanie wartościowych filmów dotyczących Kaszub, języka, kultury, które obecnie są rozproszone w Internecie, ma także zachęcić użytkowników sieci do dzielenia się swoimi materiałami kręconymi nie tylko kamerami, ale również telefonami, tabletami itp., gdyż w tym projekcie liczy się głównie pomysł i przekaz. Ważnym jest pokazanie czegoś ciekawego, pochwalenie małymi lokalnymi wydarzeniami, a więc spojrzenie na znany temat z innej strony, przy jednoczesnym zachowaniu głównego celu portalu, jakim jest promocja Kaszub i języka. Portal zawiera, oprócz nagrań amatorskich, również dokumentalne filmy krótkometrażowe na temat języka kaszubskiego, kultury, historii, geografii, życia codziennego oraz specjalnie przygotowane materiały edukacyjne, które służą zachowaniu, pielęgnacji i promowaniu języka. Na stronie znajduje się obecnie 140 filmów. W 2019 roku portal wzbogaciły filmy zrealizowane w ramach projektu „Po kaszubsku na YouTube”.

Kaszëbskô Gwiôzdkã

Kaszubska Gwiazdka miała odbyć się 19 stycznia w GOK w Sierakowicach. Wydarzenie zostało odwołane z uwagi na żałobę ogłoszoną po śmierci Prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza.

Kulinarna Bitwa Regionalna

Kulinarna bitwa regionalna to cyklicznie odbywający się konkurs kulinarny, w którym uczestniczą drużyny z 3 zrzeszeniowych oddziałów. Zwycięska drużyna otrzymuje tytuł Arcymistrza Kulinarnego oraz staje się gospodarzem bitwy w następnej edycji. VI Bitwa kulinarna odbyła się w Tuchomiu niedaleko Chwaszczyna, jej uczestnikami były drużyny oddziałów z Sierakowic, Tuchomia oraz Zblewa. Kolejna bitwa odbędzie się w Zblewie.

„Mamy niepodległą”

„Mamy Niepodległą” to ogólnopolska akcja społeczna, polegająca na wysyłaniu do bliskich i znajomych bezpłatnych kartek okolicznościowych z okazji Narodowego Dnia Niepodległości. Jest to inicjatywa Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. W okresie święta Niepodległości każdy ma możliwość otrzymania darmowej pocztówki o grafice nawiązującej do Odzyskania Niepodległości.

Open'er Festival

Klub Studencki Pomorania co roku promuje kaszubskie tradycje, kulturę i język na jednej z największych w Europie imprez muzycznych - Open'er Festival w Gdyni. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie wraz z kilkudziesięcioma innymi organizacjami pozarządowymi corocznie tworzy tzw. Strefę NGO. Przy naszym stoisku można dowiedzieć się wielu ciekawostek dotyczących Kaszub, działań naszej organizacji, jak i zażyć prawdziwej kaszubskiej tabaki lub spróbować swoich sił w grze na burczybasie.

Program „Farwë Kaszëb”

24 marca 2019 r. na antenie TVP3 Gdańsk pojawił się nowy dwujęzyczny magazyn przedstawiający współczesne życie społeczności kaszubskie autorstwa Tatiany Slowi, Damroki Kwidzińskiej oraz Pauliny Węsierskiej. Program w sezonie pojawiał się na antenie co drugą niedzielę, na zmianę z naszym starszym

kaszubskim programem „Tëde jo”. Tematami odcinków były m.in. Dzień Jedności Kaszubów w Żukowie, etnofilologia kaszubska na Uniwersytecie Gdańskim czy kaszubski sport.

Riviera Kaszubska

27 lipca 2019 r. w Centrum Riviera, największej galerii handlowej w Gdyni odbył się Dzień Kaszubski, organizowany przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. Przeprowadzone zostały warsztaty rękodzielnicze (tj. garncarstwo, plecionkarstwo, malowanie na szkle, tworzenie kwiatów z bibuły, malowanie kaszubskich haftów), prezentacje sztuki twórców sztuki ludowej, spotkania na scenie poświęcone kaszubskim zwyczajom, wśród których nie mogło śpiewana kaszubskich nut przeprowadzonej przez Romana Drzeżdżona. Oprócz tego na binie wystąpił Zespół Pieśni i Tańca "Młoda Kościerzyna", finalistki Kaszubskiego Idola Zofia Muchowska i Julia Szczypior. Na koniec dnia scenę w Rivierze opanowała moda kaszubska, a dokładniej modelki w strojach spod igły Brygidy Michalewicz. Nie zabrakło również kaszubskich poczęstunków, bardzo smacznie przygotowanych przez Zytę Górną (wafle, drożdżówka) i KGW Tuchom (sałatka śledziowa, zylc, pasztet), obecne były również kaszubskie publikacje i produkty regionalne.

Przygody Remusa w gdyńskim teatrze

26 stycznia 2019 r. w Teatrze Miejskim im. Witolda Gombrowicza w Gdyni odbyła się premiera spektaklu *Przygody Remusa* w reżyserii Krzysztofa Babickiego na podstawie książki Aleksandra Majkowskiego *Žěcé i przigòdë Remùsa*. Widzowie zostali wprowadzeni w świat Kaszub balansujący na styku rzeczywistości oraz baśni. Warto podkreślić innowacyjność scenografii spektaklu, w której wykorzystano projekcje multimedialne, dzięki której Remus (w tej roli Grzegorz Wolf) oraz jego przyjaciel Trąba (Rafał Kowal) mogli przemierzać niezliczone kaszubskie krainy. Uwagę zwracają również kostiumy autorstwa Hanny Szymczak jak i oryginalna muzyka, dzięki którym spektakl zdecydowanie może być dedykowany również najmłodszym. Po zakończeniu sztuki gromkimi brawami podziękowano wszystkim artystom mającym wkład w stworzenie *Przygód Remusa*. Prezes Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, prof. Edmund Wittbrodt, podziękował ze sceny w szczególności dyrektorowi artystycznemu teatru a zarazem reżyserowi spektaklu – Krzysztofowi Babickiemu – wręczając mu pamiątkową figurkę Remusa oraz medal i dyplom 50-lecia Zrzeszenia. Podkreślił jak wielce ważna dla tożsamości regionalnej jest treść książki *Žěcé i przigòdë Remùsa* oraz fakt przedstawiania jej w formie sztuki teatralnej w tak ważnym dla kaszubszczyzny mieście jakim jest Gdynia.

Kaszubski haft na gdańskim lotnisku

Dzięki współpracy Portu Lotniczego Gdańsk ze Zrzeszeniem Kaszubsko-Pomorskim i Muzeum Kaszubskim w Kartuzach część krzeseł w hali odlotów posiada od lipca 2019 r. kaszubskie motywy. Pasażerowie podróżujący z Portu Lotniczego Gdańsk mają teraz okazję usiąść na jednym z krzeseł, które przedstawiają różne rodzaje haftu kaszubskiego. Mogą też zapoznać z jego historią. Na części krzeseł wygrawerowano laserowo różne, kwiatowe motywy hafciane i informacje o nich w trzech językach: polskim, kaszubskim i angielskim.

Retoromanie szwajcarscy z wizytą na Kaszubach

W 2019 roku swoje 100-lecie obchodzi Lia Rumantscha, działająca w Szwajcarii, w kantonie Gryzonia, organizacja koordynująca wszelkie prace związane z podtrzymaniem i rozwojem języków retoromańskich, którymi posługuje się co najmniej kilkadziesiąt tysięcy mieszkańców tego kraju. Między innymi z powodu tego jubileuszu przedstawiciele Retoromanów zostali zaproszeni na Kaszuby przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. 14 czerwca 2019 roku na UG odbyła się konferencja, której tematem były mniejszości etniczne, a następnego dnia odbyła się dyskusja w siedzibie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego o problemach, z którymi przychodzi się w dzisiejszych czasach mierzyć mniejszościom. W spotkaniu uczestniczyli: Gianna Cadonau - przedstawicielka Lia Rumantscha, Chasper Sarott - Minister, Zastępca Misji w Ambasadzie Szwajcarii w Polsce, retoromański artysta Cha da Fö, dr Miłostawa Borzyszkowska-Szewczyk - wiceprezeska Instytutu Kaszubskiego, dr Michał Kargul - wiceprezes ZKP, Łukasz Richert - członek ZG ZKP, Paweł Wajlonis - członek ZG ZKP oraz z ramienia mediów Ewa Andruszkiewicz z "Dziennika Bałtyckiego" i Bogumiła Cirocka zastępczyni redaktora naczelnego "Pomeranii". Po spotkaniu goście zwiedzili gród nad Motławą „trasą kaszubską”, aby następnie wyruszyć w kaszubski interior. Wizytę w tzw. Szwajcarii Kaszubskiej rozpoczęli od spotkania z przedstawicielami Kaszubskiego Uniwersytetu Ludowego, aby następnie wyruszyć szlakiem kółka raduńskiego. Wieczorem udali się do checzy Klubu Studenckiego Pomorania w Łączyńskiej Hucie, aby uczestniczyć w obrzędzie ścinania kani. Przy checzy, dzięki wsparciu dyrektor GOKSiR w Chmielnie Edyty Klasy, odbył się również plenerowy koncert muzyka retoromańskiego Cha da Fö. W niedzielę goście uczestniczyli w posiedzeniu Rady Naczelnej w Chojnicach oraz spotkali się z uczniami, dyrekcją i nauczycielami z Kaszubskiego Liceum Ogólnokształcącego w Brusach.

Wieś sprawiedliwych

Dzięki dotacji z Urzędu do spraw Kombatantów oraz Osób Represjonowanych oraz funduszy pozyskanych przez portal crowdfundingowy polakpotrafi.pl udało się w 2019 r. stworzyć film pt. „Wieś Sprawiedliwych”, który opowiada o nieznanym epizodzie z czasów II wojny światowej – pomocy, jakiej maszerującym więźniom obozu koncentracyjnego KL Stutthof, pędzonym przez Niemców w tzw. Marszu Śmierci, udzielili mieszkańcy kaszubskiej wsi Pomieczyno.

Święto Wolności i Solidarności

Od 1 do 4 czerwca 2019 roku w ramach Święta Wolności i Solidarności w Gdańsku można było znaleźć Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie w strefie społecznej zlokalizowanej przy Europejskim Centrum Solidarności. W namiocie „Rozwój społeczny” organizowaliśmy warsztaty haftu kaszubskiego dla dzieci oraz spotkanie z Christianem Sampem pt. *Legendy gdańskie - twórczość Jerzego Sampa*. Podczas tego wydarzenia przygotowaliśmy również kaszubski występ dzieci z przedszkola nr 60 w Gdańsku. Natomiast z książkami naszego wydawnictwa można było się zapoznać w namiocie „Biblioteka”.

Zaślubiny Polski z morzem

10 lutego 2019 r. w Pucku przedstawiciele ZKP wzięli czynny udział w obchodach rocznicy Zaślubin Polski z morzem. Na tę okazję do puckiego portu rybackiego przybywa mnóstwo Kaszubów oraz mieszkańców regionu. Właśnie w Pucku odrodziła się Polska morska i od tego czasu to miasto stało się historyczną, morską stolicą Polski. Podczas uroczystości corocznie odbywa się m.in. występ Zespołu Wokalnego Klubu

Marynarki Wojennej, wręczenie pierścieni Hallera oraz złożenie wieńca z pokładu śmigłowca na wodach Zatoki Puckiej.

Odpusty Kaszubski na Świętej Górze Polanowskiej

Od kilku lat franciszkanie na Górze Polanowskiej, przy swojej pustelni organizują kaszubski odpust. Ma on przypominać, że przed wiekami także w tym miejscu mieszkali Kaszubi. Do Sanktuarium Matki Bożej Bramy Niebios położonego wśród lasu na wzgórzu wiedzie szlak z drogą krzyżową. Co roku pokonują go pielgrzymi zdążający od pomnika św. Ottona w Polanowie. Na wzgórzu znajduje się drewniany kościół wybudowany w latach 2000-2010. Tu swoją pustelnię mają franciszkanie - bracia mniejsi konwentualni, z prowincji św. Maksymiliana. V odpust odbył się na Świętej Górze Polanowskiej 15 czerwca 2019 r.

Święto Dziękczynienia w Warszawie

W niedzielę, 2 czerwca 2019 r., w uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego, przypadło XII Święto Dziękczynienia. W tym dniu w sposób szczególny wyrażono dziękczynienie Bogu za dwóch wielkich Pasterzy Kościoła – św. Jana Pawła II i czcigodnego Sługę Bożego kard. Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski. Członkowie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego jak co roku brali udział w tym ważnym wydarzeniu w Warszawie.

Odstonienie Pomnika Ofiar Zbrodni Pomorskiej

6 października 2019 r. w Toruniu odbyła się ceremonia odstonienia i poświęcenia Pomnika Ofiar Zbrodni Pomorskiej 1939, symbolicznego miejsca pamięci o polskich cywilach, zamordowanych przez niemieckich okupantów w pierwszych miesiącach drugiej wojny światowej. Uroczystość ta została poprzedzona posiedzeniem Rady Naczelnej Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, zgromadzeniem radnych województw kujawsko-pomorskiego i pomorskiego oraz mszą w katedrze św. Janów.

Fundusz Stypendialny im. Izabeli Trojanowskiej

Decyzją Kapituły Funduszu Stypendialnego w 2019 r. stypendium otrzymała Aleksandra Dziecielska-Jasnoch z Czerska, nauczycielka języka kaszubskiego, redaktorka "Naji Ûcbbë" .

Nagroda dla ZKP

Stowarzyszenie Kartografów podczas 42. Ogólnopolskiej Konferencji Kartograficznej, która odbyła się w dniu 17 września w Krakowie, zdecydowało o przyznaniu Zrzeszeniu Kaszubsko-Pomorskiemu I miejsca w kategorii "Inne mapy i atlasy drukowane" za ścienną "Mapę historyczno-kulturową Pomorza Nadwiślańskiego". Jest to już trzecia nagroda dla Zrzeszenia od Stowarzyszenie Kartografów Polskich. Za to zwycięstwo Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, które było wydawcą mapy zostało uhonorowane okolicznościową statuetką, ufundowaną przez Głównego Geodetę Kraju, Patrona Honorowego Konkursu "Mapa Roku 2018" i całej konferencji. Opracowanie kartograficzne mapy zostało wykonane przez firmę CartoTeam z Wrocławia. Autorem mapy jest Łukasz Richert, tłumaczenie na język kaszubski wykonała

Iwona Makurat, a korektę Bogumiła Cirocka. Mapa stanowi obraz bogatej historii i kultury Kaszubów z wyszczególnieniem obiektów i związanych z regionem Pomorza. Mapa przedstawia bogatą treść zagadnień historycznych oraz faktów i wydarzeń współczesnych związanych z tym obszarem (do końca 2018 roku). Wzory haftów i winiety obrazkowe obiektów związanych z regionem są dodatkowym elementem charakterystycznym dla całego Pomorza Nadwiślańskiego. Nazewnictwo na obszarze Kaszub w języku kaszubskim.

V. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

Podtrzymywanie oraz rozwijanie znajomości języka kaszubskiego odbywa się również poprzez wydawanie publikacji regionalnych.

Miesięcznik „Pomerania”

W roku 2019 ukazało się 11 numerów naszego miesięcznika społeczno-kulturalnego w nakładzie 1 200 egzemplarzy. Do „Pomeranii” dołączone zostały bezpłatne dodatki: 4 numery pisma literackiego „Stegna” (nakład 1 200 egz.), 10 numerów dodatku edukacyjnego „Najô Ùczba” (nakład 1 200 egz.), dofinansowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, dodatek ekologiczny poświęcony roślinom przyjaznym zwierzętom, dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, oraz specjalny dodatek z okazji Zjazdu Kaszubów w Chojnicach (nakład 8 000 egz.) autorstwa Anny Dunst, Iwony Joć oraz Damiana Chruła. Ten ostatni był nie tylko przewodnikiem dla uczestników Zjazdu, którzy dzięki niemu mogli dowiedzieć się wielu ciekawych rzeczy o Luzinie i atrakcjach imprezy, ale także wypromował „Pomeranię” wśród wielotysięcznej rzeszy „zjazdowiczów”.

Redakcja „Pomeranii” przygotowała w 2019 roku uroczystość wręczenia Skier Ormuzdowych – corocznych nagród przyznawanych osobom i instytucjom animującym pomorską kulturę. „Pomerania” była też patronem medialnym konkursu literackiego dla piszących po kaszubsku im. Jana Drzeżdżona, którego finał odbył się w Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko-Pomorskiej w Wejherowie, Festiwalu Światowych i Polskich Hitów po Kaszubsku w Lipnicy, Literackiego Konkursu „Twòrzić w rodny mòwie” i wielu innych ważnych wydarzeń. W roku 2019 r. dwukrotnie odbyły się spotkania dla piszących po kaszubsku (w tym roku we łbie oraz w Kiedrowicach). Ich podstawowym zadaniem jest poszerzenie grona współpracowników „Pomeranii”, skupienie wokół pisma zwłaszcza młodych autorów piszących w rodny mòwie oraz lepsze poznanie pracy poszczególnych oddziałów Zrzeszenia. W czasie spotkań ich uczestnicy słuchają rad znawców literatury i doświadczonych dziennikarzy oraz zajmują się zbieraniem materiałów i pisanem konkretnych artykułów. Poza tym w minionym roku odbyły się spotkania promujące „Pomeranię”, organizowane zwłaszcza we współpracy z poszczególnymi oddziałami ZKP lub szkołami.

Podręczniki do nauki języka kaszubskiego

W 2019 r. Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie otrzymało dofinansowanie z Ministerstwa Edukacji Narodowej na wydanie podręcznika do nauki języka kaszubskiego w szkołach podstawowych pt. *Kaszëbsczi Òdkriwca kl. V* autorstwa Emilii Maszke oraz książki pomocniczej do nauki języka *Zamalënit sã mak Piosenki kaszubskie dla dzieci* autorstwa Tomasza Fopke.

Publikacje wydane przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie w 2019 roku:

1. Księga Powtórzonego Prawa
2. Rola nazw własnych w kształtowaniu kaszubskiej tożsamości etniczno - regionalnej. Wybrane zagadnienia, M. Cybulski
3. Gôdcki òb drogã do nieba, J. Mamelski
4. Gadki Rozaliji Zyty Wejer w gwarze kociewskiej
5. Kaszubski leksykon rybacki, Antoni Konkel
6. Pomorska Pani. Antologia wierszy
7. audiobook „Pięcioksiąg w tłumaczeniu na j. kaszubski”
8. audiobook „Życie i przygody Remusa”
9. Biuletyn Rady Języka Kaszubskiego za 2019 rok, red. B. Ugowska, D. Kalinowski, Gdańsk 2019
10. Puzzle - Kaszubskie nuty
11. Kalendarz 100-lecie przyłączenia Pomorza do Polski
12. Felietony „Gawędy o ludziach i książkach” Stanisław Salmonowicz
13. Nowy Testament. Biblia w obrazkach
14. Mój z mòją. Felietony - K. Lewna
15. Zajęcie Wzgórze, T. Słomczyński
16. Czerwony Guzik- książeczka kreatywna dla dzieci
17. Zielony kotek- książeczka kreatywna dla dzieci
18. Vademecum kaszubskie - Kaszubi w III RP

Zorganizowane przez ZKP wydarzenia w ramach popularyzacji nowych publikacji regionalnych:

1. 6 lutego 2019 r. - promocja tomiku wierszy „Wiérzte starka dlô dzótk” Jana Trepczyka podczas uroczystości otwarcia Roku Trepczyka w Miszewie.
2. 7 lutego 2019 r. - promocja podręcznika *Kaszëbsczi Òdkriwca kl. IV* Emilii Maszke w Szkole Podstawowej w Puzdrowie.
3. 12 marca 2019 r. - promocja *Geografii Kaszub* Jana Mordawskiego w Muzeum Ziemi Puckiej w Pucku.
4. 12 marca 2019 r. - promocja książki *Ks. ppłk Józef Wrycza (1884–1961). Biografia historyczna* zorganizowana przez ZKP oddział w Bydgoszczy
5. 22 marca 2019 r. - promocja tomiku poezji *Z pola dodóm* Adeli Kuik-Kalinowskiej zorganizowana przez ZKP oddział w Słupsku
6. 27 marca 2019 r. - promocja książki *Dr Franciszek Leon Kręcki* zorganizowana przez ZKP oddział w Gdyni połączona z wystawą poświęconą Patronowi Roku 2018.

7. 24 kwietnia 2019 r. - promocja książki *Dr Franciszek Leon Kręcki* zorganizowana przez ZKP oddział w Bytowie
8. 24 kwietnia 2019 r. - promocja *Geografii Kaszub* Jana Mordawskiego zorganizowana przez ZKP oddział w Gdyni
9. 13 maja 2019 r. - promocja *Vademecum kaszubskiego - Współczesna kultura Kaszub* na Zamku w Bytowie.
10. 30 maja 2019 r. - promocja książki *Kaszubski leksykon rybacki* Antoniego Konkela zorganizowana przez ZKP oddział w Jastarni.
11. 4 listopada 2019 - podsumowanie projektu „Wydanie Pięcioksięgu w tłumaczeniu na język kaszubski”.

Inicjatywy promujące czytanie

Stoiska sprzedaży książek kaszubskich i pomorskich

W 2019 roku Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie brało udział i organizowało stoiska podczas kilkudziesięciu wydarzeń i uroczystości, a także podczas trwania całego Jarmarku Dominikańskiego w Gdańsku. Książki kaszubskie nabyć można było podczas: otwarcia Roku Trepczyka w Miszewie, uroczystości wręczenia Skier Ormuzdowych w Gdańsku; Bitwy Kulinarnej w Tuchomiu; Dnia Jedności Kaszubów w Żukowie, Toruńskich Targów Książki Regionalnej w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu, konferencji metodycznej *Film na Kaszubach* w Słupsku, Targów Książki Kaszubskiej i Pomorskiej w Kościerzynie, Zjazdu Kaszubów w Chojnicach, Dnia Kaszubskiego w CH Riviera w Gdyni; wydarzenia Fischmarkt w Gdańsku; II Walnych Plachandrów w Wirtach, Dnia Kaszubskiego w Pucku, promocji książek w Pucku i Puzdrowie, Dyktanda Kaszubskiego w Słupsku, konferencji podsumowującej wydanie Pięcioksięgu w Gdańsku, Zjazdu Walnego Delegatów ZKP w Gdańsku.

XX Targi Książki Kaszubskiej i Pomorskiej

13 lipca 2019 r. na Rynku w Kościerzynie odbyły się jubileuszowe XX Targi Książki Kaszubskiej i Pomorskiej. 42 wystawców przybyło do Kościerzyny. Wyboru laureatów dokonała komisja konkursowa w składzie - prof. Tadeusz Linkner, prof. Kazimierz Nowosielski oraz Bogumiła Cirocka, Iwona Makurat i Grzegorz Schramke. Z 82 zgłoszonych przez wydawnictwa publikacji nagrodę główną „Remusową Karę” otrzymało sześć pozycji. Łącznie nagrodzono i wyróżniono 29 publikacji w dziewięciu kategoriach. W 2019 roku 5 wyróżnionych pozycji książkowych wydało Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie - wszystkie w Konkursie Literatury Kaszubskiej. Oto one: Konkurs Literatury Kaszubskiej Kategoria: Literatura w języku kaszubskim Wyróżnienie dla Adeli Kuik-Kalinowskiej za: *Z pòla dodóm*; Kategoria: Opracowania naukowe i popularnonaukowe 3 miejsce dla Antoniego Konkela za: *Kaszubski leksykon rybacki*; Kategoria: Nagroda specjalna dla śp. prof. Jerzego Sampa za Jego wkład w rozwój kultury pomorskiej ze szczególnym uwzględnieniem książki *Gdańsk. Baśniowa Stolica Kaszub*. Konkurs Literatury Pomorskiej Kategoria: Proza Wyróżnienie dla: Zyty Wejer za: *Gadki Rozaliji*.

VI. DZIAŁANIA PODJĘTE W ZWIĄZKU ZE SFERĄ ORGANIZACYJNĄ

Komunikacja z członkami ZKP

Ważnym elementem przepływu informacji oraz sprawnej komunikacji była stała korespondencja z oddziałami terenowymi. Niemalże raz w miesiącu członkowie ZKP byli informowani o ważnych decyzjach władz naczelnych ZKP, a także o realizowanych przedsięwzięciach ogólnorzeczniowych. Co miesiąc członkowie ZKP otrzymywali także pocztą elektroniczną skrót najważniejszych informacji w postaci newslettera.

Wsparcie projektowe

Pracownicy Biura ZKP aktywnie wspierali władze zainteresowanych oddziałów ZKP, udzielając informacji i pomocy merytorycznej niezbędnych do przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie. W 2019 roku pomogli przy złożeniu i rozliczeniu 10 wniosków w 8 samorządach.

Dotacje Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji

W 2019 r. otrzymano dotacje na realizację następujących projektów: Spotkania teatralne *Zdradziō Tespisa*; Działalność bieżąca ZKP w 2019 r.; Działalność Rady Języka Kaszubskiego w 2019 r.; Organizacja konferencji i seminarium metodycznych dla nauczycieli języka kaszubskiego w 2019 r.; Warsztaty regionalne – „Remusowa Kara 2019”; Letnia szkoła języka kaszubskiego, kultury i historii Kaszub; *Kaszëbë Music Festiwal* - VI Festiwal Piosenki Kaszubskiej; Skarbnica Kaszubska – kaszubski portal edukacyjny; Język kaszubski w „Pomeranii” – wydawanie czasopisma ze stronami kaszubskojęzycznymi oraz dodatków kaszubskojęzycznych „Najô Ûczba” i „Stegna”; Spotkania piszących po kaszubsku; Akademia Bajki Kaszubskiej w 2019 r.; Teczka do nauczania języka kaszubskiego cz.II; *Timeline: Polska-Kaszuby* - historyczna gra karciana; *Zapadli zómk* - wydanie edukacyjnej gry planszowej; Po kaszubsku na YouTube 2019; Wydanie *Księgi Powtórzonego Prawa* w języku kaszubskim i zamknięcie projektu wydania Pięcioksięgu w tłumaczeniu na język kaszubski; Wydanie kaszubskiej prozy dla dzieci pod roboczym tytułem *Zajęcze Wzgórze*; Publikacja książki artystycznej dla dzieci pod roboczym tytułem *Zelony pùjk*; Wydanie *Vademecum kaszubskiego* - tom 6 pod roboczym tytułem *Najnowsza historia Kaszubów*; Wydanie zbioru współczesnej prozy kaszubskiej pod roboczym tytułem *Mój z mójq*; Kaszubska książeczka kreatywna dla dzieci pod roboczym tytułem *Czerwony guzik*; Wydanie publikacji *Nowi Testameńt. Bibliô dlô dzecy* z audiobookiem. Ponadto Zrzeszenie otrzymało dofinansowanie na 2 projekty telewizyjne, realizowane we współpracy z Twoją Telewizją Morską: produkcja programu telewizyjnego *Cantate Domino Canticum Cassaborum* oraz *Kaszuby od kuchni* (łącznie 24 projekty).

Dotacje Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

W 2019 r. ZKP otrzymało dotacje w ramach programu „Kultura ludowa i tradycyjna” na realizację zadań pn. *XVII Dyktando Kaszubskie – „Królewionka w Pałacu”* i „Mistrz tradycji – plecionkarstwo” oraz programu „Czasopisma” na realizację zadania pn. *Wydanie 9 numerów miesięcznika społeczno-kulturalnego „Pomerania” w 2019 r.*

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie uzyskało w 2019 r. również dofinansowanie z Miasta Gdańska na projekt *Fischmarkt w Gdańsku*; z Samorządu Województwa Pomorskiego na projekt *Jarmark Kociwski w Wirtach*; z Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych na projekt pt. *Wieś Sprawiedliwych*.

Zrzeszenie stworzyło, administrowało i zarządzało sześcioma stronami internetowymi. Główną stroną informacyjną organizacji jest portal kaszubi.pl wraz z podstronami oddziałów ZKP. Utrzymujemy również starą wersję strony pod domeną zk-p.org. Nadal rozwijamy strony związane z realizowanymi projektami jak skarbnicakaszubska.pl, akademiabajkikaszubskiej.pl, wirtualnekaszuby.com oraz miesiecznikpomerania.pl, na której można znaleźć cyfrowe archiwalne numery oraz odsłuchać wybrane teksty pochodzące z miesięcznika i dodatku Stegna.

Zrzeszenie powiększało swoją obecność w świecie portali społecznościowych. Na **kanale Zrzeszenia na portalu Youtube** publikowane są krótkie materiały promocyjne oraz informacyjne własnej produkcji, prezentujące bieżącą działalność społeczno-kulturalną Zrzeszenia.

Ważnym elementem w promocji Zrzeszenia oraz jego działań jest **profil na portalu społecznościowym Facebook.** Portal promuje działania Zrzeszenia i przekazuje informacje w nieco odmiennej formie, bowiem jest nastawiony na szybką interakcję z użytkownikami. Obecnie 10,3 tys. osób śledzi i komentuje lub poleca informacje ukazujące się na naszym koncie.

Informacje o naszych działaniach docierają do coraz większej rzeszy internautów i dzięki temu Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie jest coraz bardziej rozpoznawalne, także poza granicami Pomorza. Za stworzenie, poprawki oraz bieżące administrowanie stron internetowych odpowiedzialni są pracownicy biura ZKP.